

Isaac Asimov

Stratený robot

s. 49

1 Po prečítaní ukážky si zapíš 10 slov typických pre ukážku.

Úloha nevyžaduje kľúčové slová, má rozvíjať schopnosť žiaka po prvom čítaní napísať slová, ktoré sú charakteristické pre ukážku. Žiaci môžu mať rôzne riešenia: ide o schopnosť vystihnúť prostredie, dej a pod.

2 Vráť sa k úryvkom z knihy *Stratený robot* a heslovite napíš, čo je témou jednotlivých úryvkov.

- I. Základné zákony robotiky.
- II. Prijatie troch opatrení na hyperzákladni.
- III. Vyšetrovanie fyzika Geralda Blacka.
- IV. Vyšetrovanie robotov.
- V. Výkonnostné testy robotov.
- VI. Odhalenie modifikovaného robota Nestora 10.

3 Ktoré postavy vystupujú v úryvkoch? Napíš mená a povolania postáv. Podčiarkni hlavnú postavu úryvku.

psychologička Susan Calvinová, matematik a výpočtový riaditeľ Peter Bogert,
 generálmajor Kallner, fyzik Gerald Black,
 robot Nestor 10

4 Nájdi odpovede na otázky k vybraným úryvkom.

I. – 1. Čo bolo podstatou troch zákonov robotiky?

Zákony robotiky chránili na prvom mieste človeka.

II. – 1. V akom prostredí – priestore sa odohráva dej románu?

Vo vesmíre, na hyperzákladni.

2. Ktoré vynálezy a dnes neexistujúce činnosti boli bežnou skutočnosťou?

roboty, mechanickí ľudia
 hyperatomický pohon, hliadkovacia raketa
 pozitronové mozgy

3. Prečo priletela Susan Calvinová na hyperzákladňu?
Mala vypátrať špeciálne naprogramovaného robota medzi ostatnými robotmi, určenými na prevoz.
4. Ako naprogramovali niektoré roboty po modifikácii prvého zákona robotiky?
Tak, že nikdy nesmú ublížiť človeku, ale nemusia sa snažiť človeka zachrániť, keby si sám ubližoval.
5. Ako boli označené bežné roboty?

NS-2

III. – 1. Aké výsledky prinieslo vyšetrovanie *Geralda Blacka*?

G. Black s hnevom v hlase vyzval robota, aby zmizol, stratil sa z očí.

VI. – 1. Čo pri testoch prezradilo strateného robota?

Že vykročil, aj keď mu hrozilo gama žiarenie.

2. Ako vysvetlila *Calvinová* správanie robota *Nestora 10*,

a) keď riskoval vstup do priestoru s gama žiarením? *Vysvetlila to tým,*

že Nestor vedel, že v priestore nie je gama žiarenie, ale infračervené lúče.

b) keď na ňu zaútočil? *Útok vysvetlila pocitom nadradenosti nad ľuďmi,*

ktorý Nestora 10 ovládol.

3. Čím sa líšil *Nestor 10* od robotov NS-2?

Mal modifikovaný prvý zákon robotiky, podstúpil výcvik a vedel lepšie rozlišovať

druhy žiarenia. Bol odohnaný človekom, a tým sa zmenilo jeho správanie

5 a) Prečítaj si úryvok a skús určiť, o ktorý slohový postup ide.

výkladový slohový postup

„Keby modifikovaný robot mal spustiť na človeka nejaké ťažké bremeno, neporušil by prvý zákon, ak by tak spravil s vedomím, že jeho sila a rýchlosť reakcie postačia na to, aby ten náklad zachytil skôr, ako zasiahne človeka.

Ale ak vypustí z rúk bremeno, už nie je viac aktívnym činiteľom. Bude ním len slepá sila príležitosti. Robot by potom mohol zmeniť svoj názor a čisto len svojou nečinnosťou dovoliť, aby bremeno zasiahlo človeka. Modifikovaný prvý zákon to pripúšťa.“

b) Podčiarkni v texte odborné slová. Slová cudzieho pôvodu vypíš.

modifikovaný, robot, aktívny

c) Čo sledoval autor vedecko-fantastického románu uplatnením slohového postupu, používaním odborných slov a slov cudzieho pôvodu?

Viesť k uvažovaniu o existujúcich i predpokladaných javoch, úvahy podložiť odbornou argumentáciou a napodobniť vedecké postupy pri odhaľovaní neznámych javov.

6 Slovné spojenie obmeň synonymom alebo synonymným výrazom.

rozpačitý smiech – *nerozhodný, neistý, bezradný smiech*

jednoliaty sled – *súvislý, neprerušovaný postup*

korektný prístup – *slušné/primerané správanie*

7 Pôsobí text románu *Stratený robot* na čitateľove emócie alebo viac na myslenie, uvažovanie? Napiš svoj názor a zdôvodni ho.

napr. Úryvok kladie vysoké nároky na myslenie a uvažovanie, pracuje s logickými postupmi, dokazovaním a argumentáciou; v pozadí sa nastoľuje etická otázka pri využívaní robotov, ktorá môže pôsobiť na emócie.

8 Obmeň pôsobenie úryvku tým, že napíšeš krátku, ale pútavú charakteristiku *Calvinovej*.

vlastná tvorba

9 Doplň informácie.

Literárny žáner: *vedecko-fantastický román*

Téma: *Hľadanie strateného modifikovaného robota.*

Hlavná postava: *Susan Calvinová*

Prostredie: *hyperzákladňa vo vesmíre*

Obdobie: *vzdialená budúcnosť*

Hlavná myšlienka: *Roboty zostrojené človekom sa môžu stať pre človeka nebezpečnými.*

Slovníček

pozitrón – *elementárna častica s kladným nábojom*

gamma žiarenie – *elektromagnetické žiarenie s krátkou vlnovou dĺžkou vznikajúce pri rozpade rádioaktívnych látok*